

Lantbruksarbete ger glädje, du ser spåren av ditt eget arbete, driver hemgården och är en del av någonting större – men på ditt sätt.

Ett gott liv som du gestaltar själv

Det blir allt vanligare att bedriva växtodling som bisyssla. Nästan hälften av alla LFÖPL-försäkrade växtodlare får en betydande del av sin utkomst från förvärvsarbete eller gårdens binärningar. Så är det också på Rauhamäkis gård i Kutajoki by i Hollola. Till gården hör 40 hektar åker och nästan lika mycket skog. På åkrarna växer malkorn, råg och till följd av växelbruket också hö för grannens hästar. Dessutom odlar familjen olika grönsaker för eget bruk.

Värdinnan på gården, Anne Rauhamäki, arbetar som planerare för skogskommunikation vid Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK och driver gården med sin man som också arbetar utanför.

Idogt lärande

Anne planerade inte att bli lantbrukare. Men när hon grundade familj började hemgården ändå kännas attraktiv.

– Jag skulle bli författare när jag blev stor. Det har jag inte ännu blivit. Efter gymnasiet flyttade jag till stan och började studera. Jag var borta ganska många år. Sedan träffade jag min man och efter att vårt barn föddes märkte vi att vi tillbringade all fritid på landsbygden eftersom det fanns så mycket mer att göra här.

På Rauhamäkis gård genomfördes en generationsväxling men helt enkelt var det inte att ta på sig lantbruksföretagarens stövlar. Idogt

lärande, ibland via försök och misstag, ledde i alla fall till att arbetet började löpa.

– Min man var en äkta stadsbo, och jag hade i min barndom inte heller visat mycket intresse för gården så vi fick lära oss allt från grunden. I några år gick jag efter pappa med kameran och anteckningsblocket och försökte tolka hans brummande.

Förutom att Anne lade upp lappar med instruktioner på väggarna i torken gick hon och hennes man ett flertal utbildningar om skogs- och lantbruk. Det finns fortfarande mycket att lära sig men de har hittat en modell för det egna arbetet. – Det svåraste är fortfarande att koppla olika arbetsmaskiner till traktorn. Alltid är det någonting som klämmer eller är i fel läge eller så saknas en pingla och man förlorar nerverna.

Det krävs kreativitet för att sammanjämka arbetet

Många som bedriver lantbruk som bisyssla arbetar nästan i skift. På åkern arbetar man främst på kvällar, helger och lediga dagar. Särskilt i brådiskande tider behövs hjälp utifrån.

– Mina föräldrar har varit en oersättlig hjälp. Också med grannarna hjälps vi åt ömsesidigt och vi har skaffat oss gemensamma arbetsmaskiner. Här finns det flera mindre gårdar i samma situation så det finns alltid hjälp och stöd att få. Och eftersom jag jobbar

som sakkunnig inom samma bransch kan jag ibland kombinera saker.

I samband med plantskötseln till exempel kan man ta ett par bilder och kanske skriva en artikel. Så slår man två flugor på en gång.

Sammanjämkningen går lättare om man på arbetsplatsen förstår lantbrukarens tidvisa brådskan på åkern. Men trots att arbetsgivaren är flexibel är arbetsuppgifterna inte alltid det.

– Ibland har jag varit tvungen att besvara en fråga med att jag inte kan just nu, eftersom den här spannmålslasten måste fås under skydd före regnet. Ibland får du dygnets bästa sömn eller enda sömn på tåget på väg till jobbet men vi har alltid klarat av sådana dagar också.

Mångfald är en rikedom

Trots att lantbruket inte bedrivs som huvudnäring är arbetet som lantbruksföretagarna utför viktigt både med tanke på den inhemska matproduktionen och på landsbygdens livskraft.

– Det känns förargligt att bara en viss sorts lantbruk anses vara ”riktigt lantbruk”. Mångfaldighet är en rikedom, alla behöver inte vara stöpta i samma form för att kunna vara lantbrukare. Någon vill odla tomater, en annan vill föda upp får. Vissa behöver maskiner för allt, medan spade och sportsmananda räcker till för en annan. Någon har som mål att bli rik, någon annan kanske bara vill leva ett bra liv som man själv får gestalta.

TEXT: JULIA VON FLITTNER BILD: MIKKO KÄKELÄ

LFÖPL-försäkringen kompletterar pensionsskyddet när lantbruket är en bisyssla

När du bedriver lantbruk som bisyssla kan du med LFÖPL-försäkringen vara säker på att också få pension från lantbruksarbetet. LPA:s förmåner får du utöver förmånerna från arbetet som anställd.

– Jag tycker att LFÖPL-försäkringen är en investering för framtiden för mig som lantbruksföretagare i bisyssla. Jag får kanske inte fortsätta i mitt förvärvsarbete ända till pensionsåldern så LFÖPL-försäkringen kompletterar också den pension jag tjänar in i mitt arbete som anställd.

LPA:s OFLA-försäkring för arbetsolycksfall och yrkessjukdomar igen erbjuder lantbruksföretagare ett tryggt skydd mot olyckor i arbetet. Du kan också ta en olycksfallsförsäkring för fritiden vid sidan om försäkringen för arbetstid.

– OFLA-försäkringen för fritid är kanske mer omfattande och förmånligare än många andra privata fritidsförsäkringar. För den som sysslar med lite av allt och överallt är den en ypperlig investering!

Du hinner – anmäl dig till tävlingen!

Vi på LPA har ställt upp Noll olycksfall i lantbruket som mål för vårt arbete för arbetssäkerheten.

Vi tror att det är möjligt att nå det här målet, och inspirerade av det startade vi i början av året tävlingen Säker Gård 2020.

Delta i tävlingen, du hinner fortfarande. Anmäl dig senast 30.9. Huvudvinsten är 5 000 euro. Vinnaren informeras personligen i november.

Tävlingens domarkår är en jury bestående av sex sakkunniga. Juryns två lantbrukarrepresentanter hämtar särskilt med sig ett praktiskt synsätt. Representanter för Työtehoseura och Arbetshälsoinstitutet igen för med sig kunskaper om arbetshälsa och forskning. Två jurymedlemmar representerar LPA. Det är juryn som utser tävlingens vinnare.

Erik Lindroos, LPA:s arbetarskyddsagronom och sekreterare i juryn, intervjuade jurymedlemmen Janne Karttunen under en arbetsdag.

Hur kom det sig att du blev medlem i juryn?

– Jag sade naturligtvis ja till ett så viktigt projekt när LPA kontaktade mig. Jag har samarbetat med LPA under hela min arbetskarriär och en ny utmaning kändes naturlig och intressant. Jag har själv en bakgrund inom lantbruket så arbetssäkerheten på gårdarna är en hjärtesak.

Jag har arbetat med arbetssäkerhetsfrågor alltsedan min pro gradu. Och även då samarbetade jag med LPA.

Vilka risker i arbetssäkerheten ser du inom lantbruket?

– De psykosociala faktorerna blir allt viktigare. Hur man orkar och hur huvudet klarar av belastningar. När produktionen och arbetsmetoderna utvecklas minskar i regel olycksfallsriskerna och den fysiska belastningen i arbetet, men samtidigt kan den psykiska och ekonomiska bördan öka. Då ställs ledningskunskaperna på prov. Man måste kunna leda både människor och verksamheten.

Vilken är din viktigaste kompetens i tävlingsjuryn?

– Jag lär känna gårdarna ur perspektivet hos alla som arbetar där, det vill säga förutom företagarna beaktar jag också familjemedlemmarna, arbetstagare, avbytare och praktikanter. Har detsamma olycksfall i arbetet och har man lärt sig någonting av dem? Är man intresserad av att vara förberedd inför händelser eller reagerar man endast när det redan har skett, i efterhand? Vilka handlingsmodeller och system finns det för att identifiera risker och eliminera faror? Det är sådant jag observerar.

Varför lönar det sig att anmäla sig till tävlingen?

– På det sättet får vi synlighet för vårt viktiga arbete för arbetssäkerheten. Sakerna utvecklas alltid bättre när det talas konstruktivt om dem. Vi kan göra Noll olycksfall-temat till en av det finländska lantbrukets starkaste sidor. Så skapar vi en positiv bild av lantbruket också i allmänhetens ögon.

Vilka råd ger du unga företagare?

– Man säger att den vise lär sig på en gång och i bästa fall redan av andras misstag. Man behöver inte lära sig allt genom egna misstag. Det lönar sig att ta emot anvisningar och råd av yrkesfolk. Den yrkesinriktade utbildningen inom branschen spelar en viktig roll och jag kan inte betona betydelsen av goda arbetsmetoder tillräckligt.

Hur känner du igen välskött gård?

– Bakom varje olycksfall i arbetet finns särskilda riskfaktorer som kan delas in i tekniska, fysiska, organisatoriska riskfaktorer samt i riskfaktorer som anknyter till personernas verksamhet. På företagardrivna gårdar framhävs de två första faktorgrupperna men allt eftersom gården växer och fler personer arbetar där ökar betydelsen av att organisera och leda arbetet. Då skiljs agnarna från vetet. Ofta får man en klar bild av handlingsrutinerna på gården redan ute på gårdsplanen eller när man tittar in i ladugården. Är till exempel gårdsplanen hal och fylld med uttjänta maskiner, finns det tillräckligt belysning längs förbindelseleder och enskilda arbetsplatser, är maskinerna

hela och skyddna i skick och används personlig skyddsutrustning?

Hur ska vi nå målet med Noll olycksfall i lantbruket?

– Tanken är ju inte ny, den lanserades i vägtrafiken i Sverige redan under 1990-talet. Nollkonceptet sprider sig inom alla sektorer. Det är ett mänskligt sätt att greppa olycksfall och även arbetsrelaterade sjukdomar. Man ska inte, och får inte heller, tro att ett par olycksfall eller sjukdomar i yrkeskarriären är okej. Att förändra attityder tar tid, men det är då ännu viktigare att ofta och upprepade gånger tala för ett säkert och sunt arbete.

Hur ser en typisk arbetsdag vid TTS Työtehoseura ut för dig?

– På grund av coronaviruset arbetar jag nu på distans. Jag har möten på nätet, samlar information och skriver. TTS Työtehoseura grundades 1924 och har sammanlagt 180 medarbetare. För tillfället är det endast sju sakkunniga som arbetar med forskning och utveckling kring lantbruksarbetet. Huvudrollen spelar numera den yrkesinriktade utbildningsverksamheten inom andra branscher.

Janne Karttunen kommer från en gård med mjölkkor i Muruvesi i nordöstra Savolax. Janne är specialforskare vid TTS Työtehoseura i Rajamäki i Nurmijärvi. Till utbildningen är han agronom, doktor i agronomi och forstvetenskaper och docent i agroteknologi. I sin doktorsavhandling undersökte han olycksfall och yrkessjukdomar bland lantbruksföretagare. På sin fritid ägnar sig Janne åt att läsa, se på film och syssla med motionsidrott. **Motto: Ät inhemsk mat!**

Delta i tävlingen Säker Gård 2020!

I tävlingen Säker Gård 2020 söker vi gårdar som har lyckats bemöta utmaningarna i fråga om säkerhet och välbefinnande i arbetet.

Anmäl din gård till tävlingen eller en gård som du vet att är trygg.

Vinnaren får 5 000 euro och alla anmälare en snabbvinst.

Läs mer och delta: lpa.fi/nollolyckor eller ring arbetarsäkerhetsrådgivaren 029 435 2100

Noll olycksfall
i lantbruket

A Partner of
**VISION
ZERO**
Safety. Health.
Wellbeing.

Pensionsåren framför dig – ansöka om ålderspension!

När det blir tid att gå i pension ska du komma ihåg att det är du själv som måste ansöka om pensionen. Enligt lagstiftningen är det den försäkrade som ska ansöka om pension, det betyder att vi inte kan betala ut ålderspension direkt på ditt konto. Du kan ansöka om pension elektroniskt i LPA:s e-tjänster eller lämna in ansökan till LPA.

När är det dags för ålderspension?

Du kan tidigast gå i ålderspension när du uppfyller din egen åldersgrupps ålderspensionsgräns. För personer som är födda 1957 till exempel är den lägsta gränsen för ålderspension 63 år och 9 månader, för 1958 födda 64 år. Om din ålderspension är liten kan du ha rätt till FPA:s folkpension. Pensionsbeloppet beror på när du går i pension. Om du fortsätter arbeta efter den lägsta ålderspensionsgränsen får du större arbetspension.

Ansök om ålderspension så här:

Du kan ansöka om ålderspension i vår e-tjänst eller genom att fylla i ansökningsblanketten. Det rekommenderas att du lämnar in ansökan i den elektroniska tjänsten.

Ansök om pension cirka en månad innan du vill gå i pension. Fyll i ansökan noggrant och lämna in de bilagor som behövs.

Om du ansöker på en ansökningsblankett kan du skicka in den ifyllda ansökan jämte bilagor via e-tjänsten, per post eller via en LPA-ombudsman. Blanketten och bilagorna finns på vår webbplats under Blanketter.

Pensionsbeslut och betalning

I pensionsbeslutet och uträkningen i bilagan ser du hur pensionen beräknats. I regel får du pensionsbeslutet endast gällande den pension i bolaget där du under de två föregående åren

Vår matsäkerhet behöver avbytare

Anmäl en toppavbytare!

Lantbrukarföretagarnas arbetsinsats behövs för att trygga den inhemska matsäkerheten. För att lantbrukarna som utför tungt arbete ska få den återhämtning de behöver och vikarier under sjukledigheter behövs yrkeskunniga lantbruksavbytare.

Avbytarens arbete är krävande och förutsätter allehanda kunskaper. Avbytare arbetar ”hemma” hos företagaren och är en del av arbetsgemenskapen. Goda färdigheter i växlerverkan behövs alltså också.

Brist på kunniga avbytare

Bristen på mångkunniga avbytare börjar bli akut. Därför vill vi på LPA i samarbete med Maatalouslomittajaty, MTK, Kommunarbetsgivarna och de lokala enheterna lyfta fram den här viktiga yrkesgruppen och deras insats i produktionen av inhemsk mat. Vi beslutade att ordna en kampanj för att tillsammans med er hitta toppavbytare.

Anmälningstiden är 1.10–31.12.

Du ber väl om avbytarens samtycke innan du anmäler honom eller henne. Läs mer om kampanjen och lämna ditt tips på vår webbplats lpa.fi/toppavbytare. Formulera anmälan fritt på blanketten, den innehåller också råd som underlättar beskrivningen av toppavbytare. Särskilt söker vi personliga beskrivningar med träffande motiveringar och anekdoter som visar att avbytare är en toppavbytare.

Vem kan bli toppavbytare?

En toppavbytare kan vara en kommunal avbytare, en privat avbytarföretagare eller en avbytare vid ett avbytar-serviceföretag.

Vad utmärker en toppavbytare?

En toppavbytare är en person som värdesätter sitt arbete och kommer överens med andra. Hon eller han är omsorgsfull och pålitlig och följer anvisningar. Toppavbytare klarar av att arbeta med maskinerna och anordningarna på gården och njuter av att sköta djuren.

Fina vinster för en viktig sak

Vi belönar de hundra första anmälarna och toppavbytare med snabbvinster. De tre bästa motiveringarna belönas med ett inhemskt presentkort för inkvartering värt 500 euro. Toppavbytare med de tre bästa motiveringarna belönas med ett inhemskt presentkort för inkvartering värt 1 000 euro.

Känner du en toppavbytare?

Arbetar en toppavbytare på din gård eller känner du en? Berätta det för oss.

De belönade toppavbytare och anmälarna publiceras i samband med Sarkamässan 29–30.1.2021.

Kom ihåg att

har mest pensionsförsäkrade inkomster. I pensionen beaktas emellertid alla pensioner du tjänat in och de betalas vanligtvis ut av samma försäkringsbolag.

Med pensionsbeslutet får du ett arbetspensionskort som berättigar till pensionärsrabatter. Det finns också en mobilapp för arbetspensionskortet. Ladda ner appen med LPA:s arbetspensionskort i Google Play Store (Android) eller i Appstore (Apple iOS). Med pensionsbeslutet får du också en besvärshänvisning och information om till exempel beskattningen.

Pensionen betalas en gång per månad, alltid på den andra bankdagen i månaden. Om pensionen beviljas retroaktivt betalar vi den första pensionsraten så snabbt som möjligt efter att du har fått pensionsbeslutet. Den första betalningsdagen anges i pensionsbeslutet.

Läs mer om pensioner på lpa.fi.

Arbete i slutna utrymmen är riskfyllt. Det finns knappt om syre och stora mängder skadliga gaser. Överväg noggrant om du faktiskt måste gå in i utrymmet. Om du trots allt måste arbeta i ett slutet utrymme, stanna upp och tänk efter innan du handlar. Arbeta tillsammans med en annan person som kan vidta åtgärder i en nödsituation. Säkerställ luftbyte, tilläggsyväte och ändamålsenlig skyddsutrustning.

De 100 första anmälarna och avbytare får en ryggsäck med reflex.

De tre bästa toppavbytare får Lomarengas presentkort för inkvartering värt 1 000 euro.

De 3 bästa motiveringarna belönas med ett presentkort för inkvartering värt 500 euro.

Arbetar en toppavbytare på din gård eller känner du en?

Du kan anmäla en toppavbytare på LPA:s webbplats lpa.fi/toppavbytare. Kom ihåg avbytarens samtycke före anmälan!

Toppavbytare kan vara en kommunal avbytare, en privat avbytarföretagare eller en avbytare vid ett avbytar-serviceföretag.

Anmälan kan göras av en lantbruksföretagare, pälsproducent, arbetstagare vid lokalenheten eller en annan avbytare eller aktör.

Anmälningstid 1.10–31.12.2020

Kämpa inte ensam med bekymren – lätta på bördan och sök hjälp!

Tryter motivationen, bekymrar du dig för gårdens framtid, är du utmattad av för stor arbetsbörda eller utmaningar i parförhållandet? Eller är klyftan mellan generationerna i bland för djup? Sjukdomen tär på krafterna, ekonomin medför ångest och coronasituationen oroar bekymren tynger och allt är dystert. Dessa och många andra, även mycket mindre, problem belastar lantbruksföretagarna i dag. Du behöver inte kämpa ensam!

Projektet Ta hand om bonden har hjälpt lantbrukare i besvärliga levnadssituationer sedan 2017 och arbetet fortgår. Även i år – trots coronan – har nästan 300 nya lantbruksföretagare eller familjemedlemmar kontaktat projektarbetarna för att få hjälp. Varför inte ta kontakt om du har bekymmer? Det lönar sig inte att vänta. Lätta på bördan så tidigt som möjligt. Kontakta oss genom att ringa eller skicka e-post. Kontaktinformationen hittar du på LPA:s webbplats lpa.fi/projektet.

Du får hjälp även om coronasituationen förvärras

Om coronasituationen tillåter det besöker våra projektarbetare gårdarna som vanligt.

På gårdarna vidtar de alltid tillräckliga hygienåtgärder: handdesinfektionsmedel, säkerhetsavstånd och förhandskontroll av det egna hälsotillståndet. Projektarbetarna använder alltid mask om kunden önskar. Våra projektarbetare hjälper även om coronasituationen förvärras. Du får alltid hjälp även per telefon och på distans. Sök hjälp trots coronaviruset. Tillsammans hittar vi lösningar för hur hjälpen når fram.

Sakkunnigtjänsterna hjälper dig

Via projektet finns möjlighet till terapi, arbetshandledning eller andra tjänster som hjälper dig att orka. Över 2 100 lantbruksföretagare eller deras familjemedlemmar har redan fått en köptjänstförbindelse för att anlita tjänsterna. Tjänsterna är fortfarande tillgängliga trots coronaepidemin. Serviceproducenterna ordnar terapi- och arbetshandledningssamtal samt rådgivning på distans eller i lokaler där säkerhetsavstånden och andra nödvändiga åtgärder för att förebygga virussmitta kan genomföras. Samtalen förlöper redan rutinmässigt med beaktande av coronasituationen.

Förutom via LPA:s Ta hand om bonden-projekt får du också hjälp via MTK-förbundens välbefinnandeprojekt. Kontaktuppgifterna finns på vår webbplats. Det finns hjälp att få, utnyttja möjligheten!

Må Bra-dagarna hösten 2020

- 22.10.** Siilinjärvi, Kylpylähotelli Kunnonpaikka
- 22.10.** Nyland och Åboland, Lohja Spa & Resort (svenska)
- 30.10.** Vasa, Scandic Waskia (svenska)
- 12.11.** Laukaa, Kylpylähotelli Peurunka
- 17.11.** Åbo, Kakola
- 18.11.** Tammerfors, UKK-instituutti
- 19.11.** Nurmes, Break Sokos Hotel Bomba
- 26.11.** Uleåborg, Break Sokos Hotel Eden
- 2.12.** Seinäjoki, OmaSp Stadion
- 3.12.** Tavastehus, Scandic Aulanko

Må bra -dag för lantbruksföretagare – Nya krafter och hälsa i arbetet!

Under hösten ordnar vi Må Bra-dagar avsedda för lantbruksföretagare på tio olika orter; kom med! På Må Bra-dagen fokuserar vi på metoder för att upprätthålla arbetsförmågan. Du får tips om hur du kan sköta kropp och själ och bevara din hälsa.

Tillsammans med våra samarbetspartner ordnar vi en dag med intressanta föreläsningar och rekreation i gott sällskap! **På Må Bra-dagarna följer vi hygienrekommendationerna och säkerhetsavstånden.**

Anmälningar och information i evenemangskalendern på lpa.fi.

Vi informerar också på Facebook: LPA:s Juureva joukko (på finska)

Vi följer med coronasituationen, eventuella ändringar är möjliga.

Läs mer om programmet i LPA:s evenemangskalender och anmäl dig för den dag som passar dig bäst! Må Bra-dagen är avgiftsfri och innehåller lunch och kaffe.

ABC-UTBILDNINGAR OM LANTBRUKSFÖRETAGARNAS ARBETSHÄLSA

I ABC-utbildningarna för lantbruksföretagare behandlas frågor om att orka och om välbefinnande. Du får mångsidig information om hur du kan stärka din psykiska hälsa och förmågan att orka i vardagen. Utbildningen, som omfattar två dagar, erbjuder dig möjlighet att ta en kort semester och värna om ditt välbefinnande.

Utbildningen grundar sig på Psykisk Hälsa Finland rf:s utbildning Mielenterveyden ensiapu® I.

Den avgiftsfria utbildningen i smågrupper innefattar måltid och övernattnig.

- 29–30.10.** Åbo, Holiday Club Caribia
- 29–30.10.** Laukaa, Kylpylähotelli Peurunka
- 4–5.11.** Tammerfors, Tampereen kylpylä
- 10–11.11.** Kalajoki, Santa's Resort and Spa Hotel Sani
- 24–25.11.** Lieksa, Break Sokos Hotel Koli

Listan över kommande utbildningar uppdateras i LPA:s evenemangskalender.

Våga se till ditt och dina närmstas välmående och delta!

Vi iakttar de allmänna hygienrekommendationerna på utbildningsdagarna.

LPA idag är LPA:s kundtidning
ISBN 952-5275-01-9

chefredaktör Minna Gardemeister
minna.gardemeister@mela.fi

utgivare Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt
Norrskensparken 2, 02100 Esbo,
växel 029 435 111, www.lpa.fi

översättning Carola Rönnerberg
layout Virve Laine
tryckeri Grano 9/2020

Följ oss på juurevajoukko.fi

